

Rok akademicki:

2014/15

Jednostka prowadząca:

Wydział Teologiczny

Kierunek:

Turystyka religijna

Poziom:

studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Przedmiot praktyczny I

Nazwa szczegółowa przedmiotu:

Kraków - miasto turystyki religijnej

Język:

PL

Typ przedmiotu:

przedmiot obieralny

Przedmiot obieralny:

tak

Rok studiów, semestr:

rok I, semestr letni

Wymiar:

wykład: 30 godz.; warsztaty: 30 godz.;

Punkty ECTS:

wykład: 3; warsztaty: 3;

Forma zaliczenia:

wykład: zaliczenie z oceną; warsztaty: zaliczenie bez oceny;

Prowadzący:

wykład: dr Joanna Małocha;

warsztaty: dr Joanna Małocha;

Koordinator sylabusu:

dr Joanna Małocha

Sylabus dostępny w ramach:

- [Przedmiot praktyczny I](#) [na kierunku:] [Turystyka religijna](#) (Tr), studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne, I rok, semestr letni
 - [prowadzący wykład:30h/zo/3ECTS]: dr Joanna Małocha;
 - [prowadzący warsztaty:30h/z/3ECTS]: dr Joanna Małocha;
- [Przedmiot praktyczny II](#) [na kierunku:] [Turystyka religijna](#) (Tr), studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne, II rok, semestr letni

Wymagania wstępne:**Wykład:**

Znajomość historii Polski oraz podstawowych wiadomości z historii sztuki na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej.

Warsztaty:

Zaliczone kolokwium końcowe z wykładu „Kraków - miasto turystyki religijnej”.

Cele:**Wykład:**

Wykład ma na celu zapoznanie studenta z historią Krakowa, ze szczególnym uwzględnieniem roli jaką w jego dziejach odegrał Kościół. Zajęcia posłużą także ukazaniu miasta jako obszaru spotkania wielu religii oraz będą okazją do nakreślenia charakterystyki ważniejszych krakowskich miejsc kultu oraz lokalnych tradycji i zwyczajów. Celem wykładu będzie ponadto nabranie biegłości w posługiwaniu się literaturą przedmiotu (Cracoviana) oraz umiejętności jej krytycznej weryfikacji.

Warsztaty:

Zajęcia mają na celu pogłębienie wiedzy zdobytej na wykładzie oraz nabycie umiejętności zastosowania jej w praktyce. Posłużą zatem doskonaleniu w oprowadzaniu po krakowskich miejscach kultu, tworzących sześć szlaków turystycznych. Ćwiczenia obejmą także opracowanie autorskich scenariuszy ścieżek tematycznych dostosowanych do wieku, zainteresowań religijnych i możliwości fizycznych oraz czasowych grupy i/lub turysty indywidualnego. Jednocześnie zajęcia będą miały na celu zapoznanie z zasadami etyki zawodowej przewodnika oraz regułami tworzenia poprawnych relacji z grupą zwiedzających.

Treści kształcenia:**Wykład:**

Systematyczny wykład historii Krakowa, poczynając od czasów najdawniejszych do chwili obecnej; przy czym szczególny nacisk położony zostanie na aspekt życia religijnego mieszkańców oraz jego świadectwa materialne w postaci różnorodnych miejsc kultu, a także niematerialne w formie tradycji i zwyczajów. Na tle dziejów miasta ukazana zostanie także kwestia dialogu międzyreligijnego, jaki zachodził między Krakowianami oraz przybyszami wyznania katolickiego, protestanckiego, prawosławnego i judaistycznego. Zapoznanie ze stanem badań oraz literaturą przedmiotu.

1. Historia Krakowa ze szczególnym uwzględnieniem życia religijnego oraz miejsc kultu powstałych w danym okresie – tajemnice pradziejów (Tw1)
2. Historia Krakowa ze szczególnym uwzględnieniem życia religijnego oraz miejsc kultu powstałych w danym okresie – Kraków w Polsce wczesnopiastowskiej i dobie rozbicia dzielnicowego (Tw2)
3. Historia Krakowa ze szczególnym uwzględnieniem życia religijnego oraz miejsc kultu powstałych w danym okresie – Dwa wieki rozkwitu (1320-1506) (Tw3)
4. Historia Krakowa ze szczególnym uwzględnieniem życia religijnego oraz miejsc kultu powstałych w danym okresie – w blasku kultury Odrodzenia (1506-1609) (Tw4)
5. Historia Krakowa ze szczególnym uwzględnieniem życia religijnego oraz miejsc kultu powstałych w danym okresie – stolica opuszczona (1609-1795) (Tw5)
6. Historia Krakowa ze szczególnym uwzględnieniem życia religijnego oraz miejsc kultu powstałych w danym okresie – na łasce wielkich mocarstw. Zmienne losy w latach 1796-1866 (Tw6)
7. Historia Krakowa ze szczególnym uwzględnieniem życia religijnego oraz miejsc kultu powstałych w

danym okresie – stolica duchowa zniewolonej Polski (1866-1918) (Tw7)

8. Historia Krakowa ze szczególnym uwzględnieniem życia religijnego oraz miejsc kultu powstałych w danym okresie – w Drugiej Rzeczypospolitej (1918-19139) (Tw8)

9. Historia Krakowa ze szczególnym uwzględnieniem życia religijnego oraz miejsc kultu powstałych w danym okresie – pod rządami hitlerowskimi (1939-1945) (Tw9)

10. Historia Krakowa ze szczególnym uwzględnieniem życia religijnego oraz miejsc kultu powstałych w danym okresie – w Polsce Ludowej (1945-1898) (Tw10)

11. Święci, rabini i pastory – postaci istotne dla życia religijnego Krakowa (Tw11)

12. Kraków miejscem dialogu religijnego (wydarzenia, instytucje, miejsca) (Tw12)

13. Krakowskie legendy, tradycje i obrzędy (Tw13)

14. Życie religijne Krakowian w świetle źródeł – analiza wybranych tekstów (Tw14)

Warsztaty:

Tematyczne trasy religijne:

1. Wzgórze Wawelskie, czyli historia kościoła krakowskiego w pigułce - dziedziniec zewnętrzny i wewnętrzny, Rotunda NMP, Muzeum Katedralne, Katedra (wnętrze, Dzwon Zygmunta, Groby Królewskie)(Tr1)

2. Szlakiem krakowskich świętych i błogosławionych - kościół Mariacki, kościół św. Anny, kościół św. Wojciecha, kościół Dominikanów, kościół Franciszkanów, kościół Piotra i Pawła, kościół św. Andrzeja, kościół Bernardynów, kościół Paulinów na Skałce, kościół św. Katarzyny i kościół Bożego Ciała (Tr2)

3. Szlakiem Jana Pawła II - Muzeum Archidiecezjalne, Seminarium Duchowne, Pałac Arcybiskupów Krakowskich, ew. Błonia Krakowskie (Kamień Papieski), kościół św. Floriana, pomnik Jana Pawła II w Parku Strzeleckim, cmentarz Rakowicki (grób Rodziców)(Tr3)

4. Kraków stolicą Bożego Miłosierdzia (Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach i Centrum Jana Pawła II „Nie Lękajcie się!”)(Tr4)

5. Kraków innych wyznań chrześcijańskich – cerkiew prawosławna, cerkiew grekokatolicka, protestancki kościół św. Marcina (Tr5)

6. Kazimierz żydowski - plac Nowy (dawna rzeźnia rytualna), Synagoga (Tempel, Remuh, Izaaka, Kupa, Poppera, Wysoka, Na Górcie, Stara), dom Heleny Rubinstein, cmentarz Remuh, szkoła i modlitownia Talmud Tora, Centrum Kultury Żydowskiej (Tr6)

Efekty kształcenia:

Wykład:

Po zakończeniu wykładów student:

[WIEDZA]

- wymienia najważniejsze etapy dziejów miasta Krakowa (Ew1)

- identyfikuje postaci istotne dla życia religijnego miasta (m.in. świętych i błogosławionych) (Ew2)

- wskazuje ważniejsze krakowskie obiekty kultu, właściwe dla wyznania katolickiego, prawosławnego, protestanckiego i żydowskiego (Ew3)

- wylicza dawne i współczesne tradycje oraz obrzędy znane w Krakowie (Ew4)

[UMIĘTNOŚCI]

- charakteryzuje rolę, jaką Kościół odegrał na różnych etapach dziejów Krakowa (ze szczególnym uwzględnieniem XX w. i postaci Jana Pawła II) (Eu1)

- nakreśla stosunki panujące na przestrzeni wieków między przedstawicielami różnych religii, którzy mieszkali w Krakowie lub do niego przyjeżdżali (Eu2)

- interpretuje wybrane teksty źródłowe pod kątem informacji dotyczących życia religijnego Krakowian

różnych wyznań (Eu3)

- dobiera krakowskie obrzędy, legendy i tradycje do miejsc kultu, z którymi są związane (Eu4)

[KOMPETENCJE PERSONALNE I SPOŁECZNE]

- jest przygotowany do wykonywania zadań zawodowych wymagających znajomości historii Krakowa (Ek1)

- ma świadomość roli Krakowa, jako miejsce styku wieku kultur i religii (Ek2)

- uczestniczy w życiu kulturalnym i religijnym w obrębie swoich zainteresowań (Ek3)

Warsztaty:

Po zakończeniu warsztatów student:

[Wiedza]

- wskazuje krakowskie miejsca kultu związane z określonym tematem (np. protestantyzm, sztuka religijna baroku) (Ew1)

- rozpoznaje i definiuje formy oraz elementy architektoniczne i plastyczne dostrzeżone na wybranych świątyniach Krakowa (Ew2)

- opracowuje scenariusz wycieczki po Krakowie, dostosowany do wieku, zainteresowań religijnych i możliwości fizycznych oraz czasowych grupy i/lub turysty indywidualnego (Ew3)

- definiuje podstawowe pojęcia i zagadnienia z zakresu przewodnictwa turystycznego i pilotażu wycieczek (Ew4)

[Umiejętności]

- dokonuje analizy architektonicznej i ikonograficznej ważniejszych krakowskich zabytków sztuki religijnej (kościółów, cerkwi, synagog, nagrobków z cmentarzy) (Eu1)

- dobiera literaturę traktującą o określonych krakowskich miejscach i zabytkach (Eu2)

- wykorzystuje w praktyce metodykę i techniki pracy przewodnika turystycznego (Eu3)

[Kompetencje personalne i społeczne]

- jest przygotowany do wykonywania zadań zawodowych wymagających umiejętności oprowadzania po Krakowie (Ek1)

- akceptuje istnienie odmiennych poglądów i idei religijnych (Ek2)

- tworzy poprawne relacje interpersonalne i funkcjonuje w grupie przejawiając umiejętności przywódcze (Ek3)

- uczestniczy w życiu kulturalnym i religijnym w obrębie swoich zainteresowań (Ek4)

Metody i narzędzia dydaktyczne:

Wykład:

- wykład (Mw1)

- wykład z prezentacją multimedialną (Mw2)

- lektura i analiza tekstów źródłowych (Mw3)

- dyskusja na temat analizowanych zagadnień (Mw4)

Warsztaty:

- wycieczka dydaktyczna według scenariuszy przygotowanych przez prowadzącego (Mr1)

- analiza planów wycieczek przygotowanych przez studentów pod kątem ich dostosowania do indywidualnych potrzeb i możliwości turystów różnych kategorii (Mr2)

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

Wykład:

Postawą uzyskania zaliczenia z przedmiotu są:

- aktywny udział w zajęciach – ciągła weryfikacja aktywności (Ww1)
- przygotowanie krótkiej prezentacji multimedialnej, poświęconej krakowskim miejscom kultu wybranym z listy przedstawionej przez prowadzącego) (Ww2)
- znajomość omawianych zagadnień – weryfikacja za pomocą kolokwium sprawdzającego (testu wyboru na przedostatnich zajęciach) (Ww3)

Warsztaty:

Podstawą uzyskania zaliczenia są:

- aktywny udział w zajęciach – poprowadzenie wybranej części każdej z sześciu wycieczek szlakami krakowskimi opracowanymi przez prowadzącego (w miarę możliwości część ta zostanie skorelowana z tematami referatów, jakie student przygotowywał na potrzeby wykładów) (Wr1)
- opracowanie scenariusza religijnej wycieczki po Krakowie (temat oraz charakterystykę grupy oprowadzanej student uzgadnia z prowadzącym) (Wr2)

Lektury podstawowe:

Wykład:

Materiały własne prowadzącego, a ponadto:

Heyduk B., Legendy i opowieści o Krakowie, Kraków 1972

Kracik J., Ryś G., Dziesięć wieków Diecezji Krakowskiej, Kraków 1998

Mazan L., Kraków dla początkujących, Kraków 1986

Przybyszewski B., Zarys dziejów Diecezji Krakowskiej (do roku 1994), Kraków 2000

Dzieje Krakowa, T.1-6, Kraków 1984-2004 (fragmenty)

Warsztaty:

Materiały własne prowadzącego, a ponadto:

Adamczewski J., Kraków od A do Z, Kraków 1980

Rożek M., Altera Roma. Święte miejsca Krakowa, Kraków 2007

Rożek M., Urbs celebrima. Przewodnik po zabytkach Krakowa, Kraków 2006

Kompendium pilota wycieczek, red. Z. Kruczek, Kraków 2007

Lektury uzupełniające:

Wykład:

Adamczewski J., Kraków od A do Z, Kraków 1980

Dobrzycki J., Hejnał krakowski, Kraków 1983

Grodecki R., Sprawa św. Stanisława, Kraków 1979

Kolak W., Matka Boża Pocieszenia w kościele św. Katarzyny w Krakowie, Kraków 2000

Kumor B., Dzieje diecezji krakowskiej do roku 1795, T. 1-2, Kraków 1998-1999

Piech S., W cieniu kościołów i synagog. Życie religijne międzywojennego Krakowa (1918-1939), Kraków 1999

Purchla J., Jak powstał nowoczesny Kraków, Kraków 1979

Radwański K., Kraków przedlokacyjny, Kraków 1975

Rożek M., Katedra wawelska w XVII wieku, Kraków 1980

Rożek M., Mecenat artystyczny mieszczaństwa krakowskiego w XVII wieku, Kraków 1977

Szymański S., W służbie Miłosierdzia Bożego, Kraków 1981

Tobiasz M., Pierwsze wieki Krakowa, Kraków 1974

Wanat B. J., Kult św. Józefa Oblubieńca NMP u Karmelitów Bosych w Krakowie, Kraków 1981

Wawel-Louis, Urywki z dziejów i życia mieszkańców Krakowa, Kraków 1977
Widacki J., Detektywi na tropach zagadek historii, Katowice 1988
Witko A., Obraz Bożego Miłosierdzia, Kraków 2004
Zaleski W., Sanktuaria Polskie, Warszawa 1988 (fragmenty)
Cracovia sacra – krakowscy święci i błogosławieni przełomu XIX i XX wieku, red. J. Marecki, K. Panuś, Kraków 2004
Źródła kultury duchowej Krakowa, red. J. Urban, Kraków 2007
Leksykon wypowiedzi Jana Pawła II do Polaków, red. Z. Witrzak, Kraków 2006 (fragment)

Warsztaty:

Bochnak A., Kaplica Zygmuntowska, Warszawa 1953
Czyżewski K.J., Królewska katedra na Wawelu. Przewodnik, Kraków 2002
Ludwikowski L., Stara Bóżnica na Kazimierzu w Krakowie, Warszawa 1980
Rożek M., Bazylika Mariacka w Krakowie. Przewodnik, Kraków 2001
Rożek M., Krakowska Katedra na Wawelu. Przewodnik dla zwiedzających, Kraków 1967
Rożek M., Mistyczny Kraków, Kraków 1991
Rożek M., Panteon narodowy na Skałce, Częstochowa-Kraków 2003
Seweryn T., Tradycje i zwyczaje krakowskie, Kraków 1961
Wiśłowski H., Nieznane legendy Krakowa, Kraków 1992
Etyka przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, red. Z. Kruczek, Kraków 2010
Między gotykiem a barokiem. Sztuka Krakowa XVI-XVII wieku, red. E. Fiałek, Kraków 1997
Piloci i przewodnicy na styku kultur, red. Z. Kruczek, Kraków 2011

Uwagi: